Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

СИЛАБУС

Дисципліна з підготовки магістра
ОК 28 «**ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»** *(складова частина навчальної дисципліни «Внутрішня медицина в т.ч. ендокринологія, клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби в складі внутрішньої медицини)*

Спеціальність	222 Медицина
Освітня програма	**ОПП «Медицина», 2022**
Рівень вищої освіти	Магістр
Навчальний рік	2026- 2027
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	5 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	5 курс (9-10 семестри)
Укладач	к.мед.н., доцент ЗВО Олена САКОВИЧ
Викладач (і), гостьові лектори	д.мед.н., професор ЗВО Вадим ЖЕБЕЛЬ, д.мед.н., професор ЗВО Сергій ЛОЗИНСЬКИЙ, к.мед.н., доцент ЗВО Людмила КУЛЬЧЕВИЧ
Місце проведення, контакти	кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2, вул. В. Стуса, 11 (КНП "ВОКМРЦВВРЗН ВОР"), +380677330108, intmed.mf2@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком програми є вивчення основ внутрішньої медицини за основними її розділами, при цьому наголос робиться на вивченні етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики основних та найрозповсюдженіших захворювань внутрішніх органів, отримання знань з таких її розділів, як кардіологія, ревматологія, гематологія, формування практичних навичок та вмінь: збір анамнезу, проведення об'єктивного обстеження хворих, складання плану обстеження, інтерпретація отриманих в ході обстеження результатів, призначення лікування згідно сучасних стандартів та розробка заходів профілактики захворювань системи кровообігу, кістково-м'язової системи та сполучної тканини, кровотворної системи.

Передреквізити освітнього компонента. Вивчення дисципліни «Внутрішня медицина» (складова частина навчальної дисципліни «Внутрішня медицина в т.ч. ендокринологія, клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби в складі внутрішньої медицини) базується на знаннях основних природничо-наукових дисциплін: медичної біології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, радіології та радіаційної медицини, пропедевтики внутрішньої медицини й інтегрується з цими дисциплінами. Дисципліна закладає основи для успішної професійної діяльності магістрів педіатрії та науково-практичного поглибленого опанування знань з внутрішньої медицини.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета та завдання курсу, компетентності (загальні, спеціальні), значення для професійної діяльності. Метою навчальної дисципліни «Внутрішня медицина», яка входить до складу робочої програми навчальної дисципліни «Внутрішня медицина, в тому числі ендокринологія, клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби» є формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій, які встановлені на основі освітньо-професійної програми спеціаліста.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:
загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7. Здатність працювати в команді.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення

суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров’я індивідуума, сім’ї, популяції.
ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров’я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров’я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації
ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров’я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров’я.
ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Дисципліна формує клінічне мислення та професійну автономію магістра медицини для самостійного вирішення складних завдань у кардіології, ревматології та гематології.
Вивчення дисципліни забезпечує готовність до клінічного менеджменту: самостійної діагностики, розробки комплексного лікування на засадах доказової медицини; невідкладної допомоги: швидкого розпізнавання невідкладних станів, прийняття рішень в ургентних

випадках та безпечного виконання медичних маніпуляцій; медичного адміністрування: організації диспансерного нагляду та ведення медичної документації.

Постреквізити освітнього компонента. В процесі вивчення дисципліни закладаються основи для вивчення студентами внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію викладання з клінічною фармакологією, клінічною імунологією, інфекційними хворобами, хірургією, акушерством та гінекологією, онкологією та застосування знань з вищеперерахованих дисциплін в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1: 5-9,18,22,23,29,30,33,35,57,58,67); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2: 1-5,9,10,41-44,46-52,54-56,131-136,138,140-144,149,150).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4: 1-20,23,27,30-34,36,42,47,48), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2: 1-5,9,10,41-44,46-52,54-56,131-136,138,140-144,149,150).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4: 1-20, 23, 27, 30-34,36,42,47,48), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2: 1-5,9,10,41-44,46-52,54-56,131-136,138,140-144,149,150).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3: 2,9,12,20,21,22,26,29,34) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2: 1-5,9,10,41-44,46-52,54-56,131-136,138,140-144,149,150), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного

клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3: 2,9,12,20,21,22,26,29,34) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5: 1-5, 10-13) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН 19.Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань
ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров`я людини для оцінки стану захворюваності населення
ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.
ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.
ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.
ПРН 29. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	**14**
Практичні заняття:	**74**
Самостійна роботи:	**62**

Всього	**150**

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви тем
1	Есенціальна артеріальна гіпертензія
2	Вторинні артеріальні гіпертензії. Захист клінічного кейсу
3	Атеросклероз. Хронічні форми ішемічної хвороби серця
4	ІХС. Гострий інфаркт міокарда Захист клінічного кейсу
5	Інфекційний ендокардит
6	Запальні захворювання серця та міокардіопатії
7	Серцева недостатність. Захист клінічного кейсу
8	Порушення серцевого ритму
9	Порушення провідності. Захист клінічного кейсу
10	Легеневе серце та тромбоемболія легеневої артерії
11	Ревматична лихоманка. Набуті та вроджені вади серця
12	Ревматоїдний артрит. Захист клінічного кейсу
13	Системні хвороби сполучної тканини: системний червоний вовчак. Системні васкуліти
14	Системні хвороби сполучної тканини: системна склеродермія, дерматоміозит. Захист клінічного кейсу
15	Остеоартрит. Подагра
16	Анкілозивний спондиліт, реактивні артрити. Захист клінічного кейсу
17	Анемії. Захист клінічного кейсу
18	Гострі та хронічні лейкемії. Гемофілії та тромбоцитопенічна пурпура
19	Диференційований залік

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційний задач
Підсумковий контроль дисципліни – **залік**	Проводиться на останньому практичному занятті і встановлюється за поточною успішністю відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або

	https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
*Підсумковий контроль дисципліни – **диференційований залік**	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролі	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за екзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	**A**	відмінно	зараховано
170-179,99	**B**	добре	
160-169,99	**C**		
141-159,99	**D**	задовільно	
122-140,99	**E**	задовільно	
60-121,99	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-59,99	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи здобувача освіти ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf) .

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства

освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поводження в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацювують навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись в порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальному закладі режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію

пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідуються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри https://www.vnmu.edu.ua/кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту/аспіранту/форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали.

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедр. Маршрут отримання матеріалів https://www.vnmu.edu.ua/кафедра (внутрішньої медицини медичного факультету №2) студенту/аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Основи внутрішньої медицини. Посібник для студентів IV та V курсів медичного факультету: навч. посіб. / [М.І. Швед, Н.В. Пасєчко, А.О. Боб та ін.]; за ред.. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТДМУ, 2018.-.828 с.
2. Внутрішні хвороби. У 2 т. Т. 1 / Л.В.Глушко, С.В.Федоров, І.М. Скрипник, М.М. Островський/ За ред. проф. Л.В.Глушка. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 680 с.
3. Внутрішні хвороби: Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Керівник проекту Александра Кубєц, гол. ред. Адріана Яремчук-Кочмарик, Анатолій Свінцицький; пер. з польск. – Краків: Практична медицина, 2018. – 1632 с.
4. Внутрішня медицина : підручник / [Сабадишин Р. О., Смоляк В.Р., ГашинськаО.С., Баб'як О.В., Бобошко Т.І., Бойчук Т.М., Гордашко Т.А., Горська О.В., Дем'янчук М.Р, Дем'янчук Т.М., Джула І.М., Казирід С.Г., Кирнична А.Ю., Літвінчук О.Ф., Легка М.В., Ординський М.Л., Повар Н.А., Сабадишина О.Б., Шадий С.Б., Штрімайтіс О.В., Пасєчко Н.В., Мартинюк Л.П., Ружицька О.О., Кулешко І.І., Барна О.М., Кіржнер Г.Д., Шимон М.М., Ільницька Л.А.] ; за ред. Р. О. Сабадишина. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 528 с.
5. Внутрішня медицина = Internal medicine : Part 1 : textbook for English-speaking students of higher medical schools / [edited by MA Stanislavchuk and VK Serkova]. Vinnytsia: Nova Knyha; 2019. 408 p.
6. Внутрішня медицина = Internal medicine : Part 2 : textbook for English-speaking students of higher medical schools / [edited by MA Stanislavchuk and VK Serkova]. Vinnytsia: Nova Knyha; 2019. 360 p.
7. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги» Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. Новий клінічний протокол.
8. Наказ МОЗ України від 12.09.2024 №1581 **«Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гіпертонічна хвороба (артеріальна гіпертензія)»**
9. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М.Сіренка, О.С.Сичова, 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Моріон, 2018. – 224 с.
10. Внутрішні хвороби. У 2 т. Т. 1 / Л.В.Глушко, С.В.Федоров, І.М. Скрипник, М.М. Островський/ За ред. проф. Л.В.Глушка. - К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 680 с.
11. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підручник для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. — 2-ге вид. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2022. — 680 с., тв. пал., (ст. 5 пр.).
12. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9—24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. — 2-е видання, 2022, Кількість сторінок: 584
13. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. — 2-ге вид. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2022. — 584 с. + 6 с. кольор. вкл., тв. пал., (ст. 5 пр.)
14. Ревматологія : навчальний посібник / В. Г. Псарьова, Н. М. Кириченко, О. С. Погорєлова та ін. ; за заг. ред. проф. Л. Н. Приступи, доц. Г. А. Фадєєвої. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 235 с

15. Principles of internal medicine (Endocrinology, Gastroenterology, Hematology, Pulmonary diseases): Study Guide / [Smiyan SI, Komorovskiy RR, Lepyavko AA, et al.] ; edited by SI Smiyan. Ternopil: TSMU, “Ukrmedknyha”; 2019. 474 p.
16. Principles of Internal Medicine (Cardiology, Rheumatology, nephrology): Study Guide / [Smiyan SI, Komorovskiy RR, Slaba US, et al.] ; edited by SI Smiyan. Ternopil: TSMU, “Ukrmedknyha”; 2019. 398 p.
17. Невідкладні стани в загальнолікарській практиці : навч. посіб. : у 2 т. / В. М. Ждан [та ін.] ; ред. В. М. Ждан ; Укр. мед. стомат. акад., Каф. сімейної медицини і терапії. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Львів : Магнолія, 2021 – Т. 1. – 256 с. Т. 2. – 280 с.
18. Коваленко ВМ, Головач ІЮ, Борткевич ОП, Рекалов ДГ, Сміян СІ. Остеоартрит / Остеоартроз. Клінічна настанова. Міністерство охорони здоров’я України. Всеукраїнська асоціація ревматологів України. Київ; 2020
19. Наказ МОЗ України від 23.12.2021 р №2857 «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця». Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Стабільна ішемічна хвороба серця».
20. Наказ МОЗ України №1957 від 15.09.2021р « Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації "Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST"
21. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST». Наказ МОЗ України від 14 вересня 2021 року № 1936
22. Суправентрикулярна тахікардія: рекомендації ESC 2019. Brugada J., Katritsis D.G., Arbelo E. et al. (2019) 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia. Eur. Heart J., 00: 1–66, doi:10.1093/eurheartj/ehz467.
23. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Strachan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. – 1440 p.
24. Пасєчко Н. Ярема Н., Мартинюк Л. Практичний посібник з внутрішньої медицини або кишенькова книжка сімейного лікаря. У двох частинах (Ч.1: ендокринологія, пульмонологія, гастроентерологія, гематологія; Ч. 2: кардіологія, ревматологія, нефрологія). Для студентів та лікарів. - Підручники і посібники. – 2019.
25. Наказ МОЗ України №1957 від 15.09.2021 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЕКСТРЕНОЇ, ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ), ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА КАРДІОРЕАБІЛІТАЦІЇ «ГОСТРИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ БЕЗ ЕЛЕВАЦІЇ СЕГМЕНТА ST»
26. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. Залізодефіцитна анемія. Наказ Міністерства охорони здоров’я України 02.11.2015 №709. Перегляд протоколу: вересень 2018 року
27. Наказ МОЗ №1936 від 14.09.2021 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЕКСТРЕНОЇ, ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ), ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА КАРДІОРЕАБІЛІТАЦІЇ «ГОСТРИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ З ЕЛЕВАЦІЄЮ СЕГМЕНТА ST»
28. Наказ Міністерства охорони здоров’я України 15.06.2016 №597 Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при фібриляції передсердь.
29. Наказ МОЗ України №1635 від 09.09.2022 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Хронічний лімфоїдний лейкоз»
30. СТАБІЛЬНА ІШЕМІЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ, Київ – 2021 р. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/2021_10_26_kn_stabilna-ihs.pdf
31. Рекомендації Європейського товариства кардіологів щодо лікування хронічних коронарних синдромів: розроблені робочою групою з лікування хронічних коронарних синдромів

Європейського товариства кардіологів (ESC). Схвалено Європейською асоціацією кардіо-торакальної хірургії (EACTS), 2024 рік. *European Heart Journal*, Volume 45, Issue 36, 21 September 2024, Pages 3415–3537, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae177
32. 2025 AHA/ACC/AANP/AAPA/ABC/ACCP/ACPM/AGS/AMA/ASPC/NMA/PCNA/SGIM Guideline for the Prevention, Detection, Evaluation and Management of High Blood Pressure in Adults: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Joint Committee on Clinical Practice Guidelines https://doi.org/10.1161/HYP.0000000000000249
33. 2024 ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS): Developed by the task force for the management of atrial fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC), with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC. Endorsed by the European Stroke Organisation (ESO). European Heart Journal. 2024; ehae176, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae176.
34. 2023 ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes: Developed by the task force on the management of acute coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC *European Heart Journal*, Volume 44, Issue 38, 7 October 2023, Pages 3720–3826, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad191
35. 2022 ESC/ERS Guidelines for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension: Developed by the task force for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Respiratory Society (ERS). Endorsed by the International Society for Heart and Lung Transplantation (ISHLT) and the European Reference Network on rare respiratory diseases (ERN-LUNG)., *European Heart Journal*, Volume 43, Issue 38, 7 October 2022, Pages 3618–3731, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehac237
36. 2025 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease: Developed by the task force for the management of valvular heart disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 44, 21 November 2025, Pages 4635–4736, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf194
37. 2025 ESC Guidelines for the management of myocarditis and pericarditis: Developed by the task force for the management of myocarditis and pericarditis of the European Society of Cardiology (ESC) Endorsed by the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 40, 21 October 2025, Pages 3952-4041, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf192
38. 2025 Focused Update of the 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: Developed by the task force for the management of dyslipidaemias of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Atherosclerosis Society (EAS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 42, 7 November 2025, Pages 4359 -4378, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf190
39. *2023 ESC Guidelines for the management of endocarditis: Developed by the task force on the management of endocarditis of the European Society of Cardiology (ESC)* ***Endorsed by the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS) and the European Association of Nuclear Medicine (EANM)***, ***European Heart Journal***, *Volume* 44, Issue 39, 14 October 2023, Pages 3948–4042, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad193
40. 2023 ESC Guidelines for the management of cardiomyopathies: Developed by the task force on the management of cardiomyopathies of the European Society of Cardiology (ESC), *European Heart Journal*, Volume 44, Issue 37, 1 October 2023, Pages 3503–3626, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad194
41. 2026 ESC Guidelines for the management of heart failure: Developed by the task force for the management of heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehag100
42. Fifth Universal Definition of Myocardial Infarction (2026): On behalf of the Joint European Society of Cardiology (ESC)/American College of Cardiology (ACC)/American Heart Association (AHA)/World Heart Federation (WHF) Task Force for the Universal Definition of Myocardial Infarction https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehag101

43. 2026 ESC Guidelines on cardiac rehabilitation: Developed by the task force on cardiac rehabilitation of the European Society of Cardiology (ESC) Endorsed by the European Society of Physical and Rehabilitation Medicine (ESPRM) and World Organization of Family Doctors (WONCA) https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehag099

Допоміжна

1. Біловол О.М. Ревматологія: навчальний посібник / О.М. Біловол, І.І. Князькова, В.В. Златкіна, [та інш.]. – Харків: Видавництво ХНМУ. – 2018. – С. 23-29, С. 54-61, С. 80-105. 2. Внутрішня медицина = Internal medicine: Part 1: textbook for English-speaking students of higher medical schools / edited by Professor M.A. Stanislavchuk and professor V.K. Sierkova. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2019. – 408 p.
2. Журавльова Л., Олійник М., Сікало Ю., Федоров В. Основи діагностики та лікування захворювань суглобів. – Медкнига. – 2020. – 272 с.
3. Скибчик В. А. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології : навч. посіб. / В. А. Скибчик, Я. В. Скибчик. – 2-ге вид., допов. – Львів : Простір-М, 2019. – 164 с. 53. Функціональна діагностика : підруч. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (фтів) післядиплом. освіти МОЗ України / [О. Й. Жарінов та ін.] ; за ред. О. Й. Жарінова, Ю. А. Іваніва, В. О. Куця. – Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Київ : Четверта хвиля, 2021. – 783 с.
4. Просто невідкладні стани : клініч. посіб. / уклад. М. Матвійчук [та ін.]. – Тернопіль : Крок, 2022. – 88 с.: іл. – (Основи клінічного мислення в схемах та інфографіках).
5. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice: навчальний посібник / Джон Р. Хемптон; переклад 6-го англ. видання. – Київ: Медицина, 2018. – 560 с. ISBN: 978-617-505-713- 1
6. Скибчик В. А. Практичні аспекти сучасної кардіології / В. А. Скибчик, Т. М. Соломенчук. – Вид. 2-ге, допов. – Львів : Мс,2019. – 424 с.
7. Методи дослідження в гематології : навчальний посібник. / І. О. Дудченко, Г. А. Фадєєва, В. В. Качковська, О. В. Орловський ; за заг. ред. проф. Л. Н. Приступи. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 55 с
8. Свінціцький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : [навч. посіб. для лікарів-інтернів і студентів мед. закл. вищ. освіти] / А. С. Свінціцький. – Київ : Медицина, 2019. – 1008 с.
9. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Науково-виробниче видання / за ред. ВМ Коваленка. К., Моріон; 2021. 399 с.
10. Суправентрикулярна тахікардія: рекомендації ESC 2019. Brugada J., Katritsis D.G., Arbelo E. et al. (2019) 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia. Eur. Heart J., 00: 1–66, doi:10.1093/eurheartj/ehz467
11. Клінічна лабораторна діагностика. Підручник за редакцією проф. Л.Є. Лаповець. – Медицина. – 2021. – 504 с. 5. Електрокардіологічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. Навчальній посібник. Затверджено вченою радою ЛНМУ ім. Д. Галицького. Видавець Марченко Т.В.
12. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. – 2021. - 164 с. 6. Екстрена та невідкладна медична допомога в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / М. І. Швед [и др.]. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкн., 2020. – 312 с.
13. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Трактування змін. /За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 27-те вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2020. - 792 с. 5. Сучасні додаткові методи обстеження серцево-судинної системи : навч. посіб. / Ю. М. Мостовий [та ін.] ; ред. Ю. М Мостовий ; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. – Львів : Марченко Т. В., 2022. – 287 с. : іл
14. Internal medicine. Rapid review for exam preparation (cardiology, rheumatology, nephrology) [Text] : study guide for 5th year students : textbook / [Svitlana Smiian [a. o.] ; ed. by prof. Svitlana Smiian. - Ternopil : TNMU, 2020. - 136 p.

15. Internal medicine. Rapid review for exam preparation (endocrinology, gastroenterology, pulmonology, haematology) [Text] : study guide for 4th year studentss : textbook / [S. I. Smiian [a. o.] : ed. by prof. Svitlana Smiian. - Ternopil : TNMU, 2020. - 178 p.
16. Camm A.J., Lüscher FT. et al. The ESC Textbook of Cardiovascular Medicine (The European Society of Cardiology Series) Volume 1 & 2 3rd Edition. Oxford University Press; 2018. - 3408 p.
17. Gilbert S., Weiner DE. National Kidney Foundation Primer on Kidney Diseases 7th Edition. Elsevier; 2017 - 680 p.
18. USMLE Step 2 CK Lecture Notes 2017: Internal Medicine (Kaplan Test Prep). - 2016. - Published by Kaplan Medical. - 474 p.
19. Zipes D.P., Libby P., Bonow R.O. et al. Braunwald's Heart Disease: A Textbook of Cardiovascular Medicine, 2-Volume Set 11th Edition. Elsevier; 2018. - 2128 p.
20. Dr. Mohamed, Osama Mahmoud. Cardiology / O. M. Dr. Mohamed. – Cairo : Dar El Teb, 2020. – 174 p. : il. – (Lecture Notes of Internal Medicine).
21. Dr. Mowafy, Ahmed. Haematology / A. Dr. Mowafy. – 4th ed. –Cairo : University Book Center, 2021. – 114 p. – (InCapsule Series Smarter Not Harder).
22. Dr. Mowafy, Ahmed. Rheumatology / A. Dr. Mowafy. – Cairo : University Book Center, 2021. – 94 p. – (InCapsule Series Smarter Not Harder)
23. International Society of Hypertension (2020) Hypertension Clinical Practice Guidelines (ISH, 2020). Medscape, May 29. 10. Unger T., Borghi C., Charchar F. et al. (2020)
24. 2020 International Society of Hypertension Global Hypertension Practice Guidelines. Hypertension, 75(6): 1334–1357. doi: 10.1161/HYPERTENSIONAHA.120.15026.
25. National Institute for Health and Care Excellence (2020) Acute coronary syndromes. NICE guideline [NG185]
26. Рекомендації Європейської Ради Реанімації 2021: БАЗОВІ РЕАНІМАЦІЙНІ ЗАХОДИ
27. Рекомендації ESC (2021) із профілактики серцево-судинних захворювань
28. Рекомендації AHA/ACC (2021): біль за грудиною
29. National Institute for Health and Care Excellence (2021) Atrial fibrillation: diagnosis and management. NICE guideline [NG196].

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Електронна адреса сайту університету: http://vnmu.edu.ua
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: http://library.vnmu.edu.ua
3. Всесвітня організація охорони здоров'я http://www.who.int/en/
4. Центр тестування https://www.testcentr.org.ua/uk/
5. МОЗ України https://moz.gov.ua/
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan
7. Український кардіологічний портал http://ukrcardio.org/
8. Асоціація АритмологівУкраїни https://asar.org.ua
9. Платформа для кардіоспільноти https://cardioprostir.com.ua
10. Всеукраїнська асоціація кардіологів України https://cardiohub.org.ua
11. Асоціація інтервенційних кардіологів України https://stent4life.com.ua/association
12. Кардіохірургія та інтервенційна кардіологія http://csic.com.ua/ua/vseukrainskaasotsiatsiia-fakhivtsiv-z-arytmolohii-ta-elektrofiziolohii-sertsia
13. Медичні калькулятори: https://www.mdcalc.com
14. Відкритий освітній ресурс Empendium. https://empendium.com/ua/
15. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: http://www.osdm.org/index.php
16. Останні новини у світі медицини, клінічні випробування та міжнародні гайдлайни (http://www.medscape.com.
17. The European Society for Emergency Medicine http://eusem.org
18. Авторитетне фахове видання для медиків по всьому світі British Medical Journal. https://www.bmjdotcom/
19. http://www.esmo.org/Guidelines/Haematological-Malignancies

20. https://ehaweb.org/organization/committees/swg-unit/scientific-workinggroups/structure-and-guidelines/
21. https://www.rheumatology.org.uk/practice-quality/guidelines/
22. https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines
23. http://www.acc.org/guidelines/guidelines-search#sort=relevancy
24. https://www.asn-online.org/education/training/fellows/educational-resources.aspx#Guidelines
https://cprguidelines.eu/
25. Клінічні настанови та галузеві стандарти https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
26. http://www.oxfordmedicaleducation.com/
27. http://professional.heart.org/professional/GuidelinesStatements/UCM_316885_Guidelines Statements.jsp
28. https://www.rheumatology.org/Practice-Quality/Clinical-Support/Clinical-Practice
29. http://www.strazhesko.org.ua/advice

Силабус з дисципліни «Внутрішня медицина» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2 (протокол №1 від «27» серпня 2026 року).

Відповідальна за курс:

к. мед.н., доцент ЗВО _____ Олена САКОВИЧ

Завідувач кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2

д.мед.н., професор ЗВО _____ Вадим ЖЕБЕЛЬ